

Nr 45

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utlägg för Förenta Nationernas kostnader för röjning av Suezkanalen.

(1:a avd.)

I propositionen nr 58 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 1 februari 1957, föreslagit riksdagen att dels medgiva, att under de förutsättningar, som angivits i skrivelsen den 23 december från Förenta Nationernas generalsekreterare, ett räntefritt belopp av 4 miljoner kronor tillhandahålles Förenta Nationerna såsom bidrag till utlägg för igångsättandet av Förenta Nationernas röjningsarbete i Suezkanalen, dels ock till Utlägg för Förenta Nationernas kostnader för röjning av Suezkanalen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 under fonden för förslag till statsverket anvisa ett investeringsanslag av 4 miljoner kronor.

Med anledning av konflikten i Främre Orienten antog Förenta Nationernas generalförsamling den 2 november 1956 en resolution, vari bl. a. erinrades om att trafiken genom Suezkanalen avbrutits till förfång för många länder och yrkande framfördes, att åtgärder skulle vidtagas för att åter öppna Suezkanalen. Sedan FN:s generalsekreterare i en rapport redogjort för de förberedande undersökningar och förhandlingar som ägt rum i enlighet med ovannämnda resolution, bemyndigade församlingen honom genom en resolution den 24 november 1956 att fortsätta sina strävanden i syfte att möjliggöra igångsättande genom FN:s försorg av en snabb och effektiv röjning av kanalen. På grundval av detta bemyndigande träffades avtal om utförande av röjningsarbetet mellan FN och ett antal bärgningsbolag, tillhörande sex utanför konflikten stående länder. Såsom ett resultat härav var vid årsskiftet 1956/57 en bärgningsflotta, i vilken ingick trettio två fartyg, verksam med uppröjningsarbetet, vilket beräknas leda till att trafik i normal omfattning i kanalen skall kunna återupptagas i mitten av maj 1957. För fullföljande av vissa särskilda röjningsuppgifter i Port Saids hamn anlitar FN därjämte elva brittisk-franska bärgningsfartyg.

I skrivelse den 23 december 1956 hänvände sig FN:s generalsekreterare till ett antal regeringar, däribland Sveriges, med anhållan att om möjligt före den 1 januari 1957 få besked om i vilken utsträckning ett tillfälligt förskott skulle kunna erhållas för täckande av de i samband med kanalröjningens inledningsskede omedelbart erforderliga utgifterna. I skrivelsen framhålles, att förskotterade belopp skall vara utan prejudicerande verkan

med avseende på arten och omfattningen av vederbörande regerings eventuella deltagande i de totalkostnader för röjningen, varom slutlig uppgörelse kan komma att träffas. Samtidigt upplystes, att Förenta Staterna förklarat sig ämna förskottera 5 miljoner dollar inom ramen för det till minst 10 miljoner dollar beräknade totala förskottsbehovet. Detta har sedermera angivits till 12—15 miljoner dollar. Förutom nyssnämnda bidrag från Förenta Staterna har Australien, Canada, Italien, Nederländerna, Norge och Västtyskland erlagt eller ställt i utsikt förskottsbidrag med 1 miljon dollar vardera, varjämte danska regeringen hos vederbörande anslagsbeslutande instanser begärt bemyndigande att lämna ett förskott på 1/2 miljon dollar.

Av olika skäl har det ännu icke varit möjligt att lösa frågan, hur kostnaderna för Suezkanalens röjning skall slutligen regleras. I en rapport den 10 januari 1957 har FN:s generalsekreterare sålunda förklarat att han, innan fullständiga kostnadsberäkningar för röjningen föreligger, ej önskar framlägga några slutgiltiga förslag om sättet för kostnadernas täckande. Denna fråga, som för närvarande överväges inom FN, sammanhänger nära med spörsmålet om återbetalningen av de provisoriska förskottsbidragen. Generalsekreteraren har emellertid förklarat sig skola i sitt slutliga förslag om finansieringen av röjningskostnaderna inbegripa förslag om återbetalning av de lämnade förskotten.

Med hänsyn till vikten av att Suezkanalen snabbt åter skall kunna öppnas för trafik, har det ansetts naturligt att Sverige, i likhet med övriga av kanaltrafiken starkt beroende länder, genom att tillmötesgå FN:s framställning om ett tillfälligt förskott bidrager till att täcka de kostnader, som visat sig erforderliga för att möjliggöra igångsättandet av röjningsarbetet i Suezkanalen. I överensstämmelse med denna uppfattning har den 28 december 1956 såsom svar på generalsekreterarens hänvändelse meddelats, att svenska regeringen är beredd att på grundval av de i generalsekreterarens skrivelse angivna förutsättningarna förelägga riksdagen förslag om godkännande av förskottsbetalning med ett i förhållande till storleken av det totala förskottsbehovet samt till övriga staters bidrag skäligt belopp. I betraktande av de upplysningar, som inhämtats för bedömande av detta spörsmål, synes för Sveriges del ett utlägg av 4 miljoner kronor böra komma i fråga.

Utskottet. På i propositionen anförda skäl och under däri angivna förutsättningar tillstyrker utskottet föreliggande förslag om anvisande av ett förskottsbidrag av 4 miljoner kronor för här ifrågakvarande ändamål.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att under de förutsättningar, som angivits i skrivelsen den 23 december 1956 från Förenta Nationernas generalsekreterare, ett räntefritt belopp av 4 miljoner kronor tillhandahålles Förenta Nationerna såsom bidrag till utlägg för igångsättandet av Förenta Nationernas röjningsarbete i Suezkanalen;

b) till *Utlägg för Förenta Nationernas kostnader för röjning av Suezkanalen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 under fonden för förslag till statsverket anvisa ett investeringsanslag av 4 miljoner kronor.

Stockholm den 8 mars 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Karl Andersson, Ohlon, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Ivar Johansson, Birger Andersson, Thun, Bergman, Erik Svedberg, Pålsson, Sunne, Elfving och Söderberg; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmberg, Petterson i Degerfors, Thapper, Ståhl, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, Nilsson i Göingegården, Karlsson i Olofström, Almgren, fröken Vinge, herrar Gerhard Nilsson i Gävle, Svensson i Stenkyrka och fröken Liljedahl.
